

Notat om Bostøtteordningen for eldre

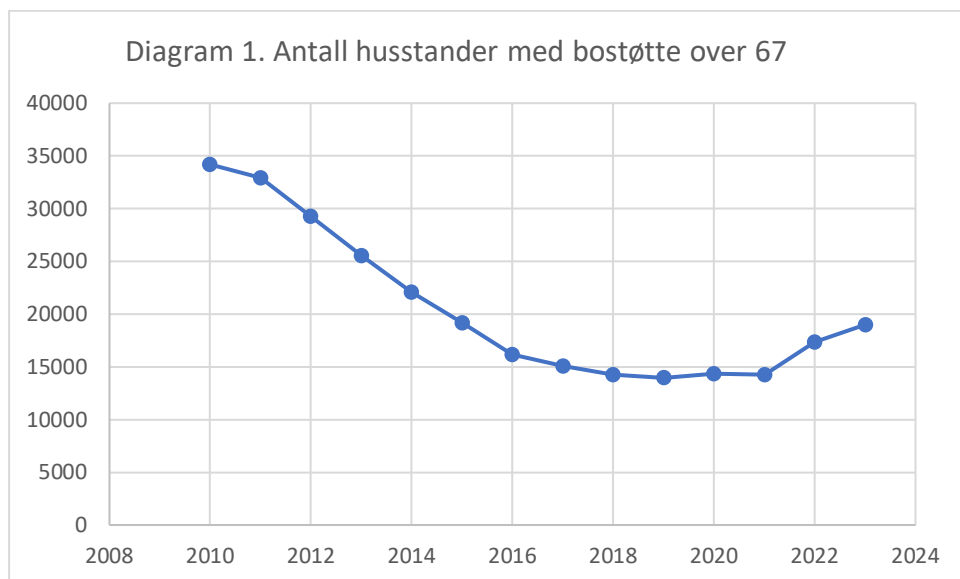
Pensjonistforbundet er bekymret over den sterke nedgangen i antall eldre mottakere av bostøtte, av en økende avslagsprosent og synkende støttebeløp i forhold til reelle boutgifter, som påvirket sårbare eldre negativt.

Dette notatet setter søkelys på en uheldig utvikling i bostøtten for eldre over 67 år, basert på Husbankens statistikkbank og SSBs inntekts- og formuesstatistikk. Pensjonistforbundet advarer mot at sårbare eldre mister en viktig økonomisk støtte til å bo trygt. Formålet med bostøtten er å hjelpe husstander med lav inntekt og som sliter med å betjene boutgiftene. Sterk nedgangen i antall eldre mottakere, økt avslagsprosent, og synkende støttebeløp i forhold til reelle boutgifter gir god grunn til bekymring.

Midt i en alvorlig dyrtidsperiode har regjeringen videre bestemt at strømstøtten knyttet til ordningen skal fjernes fra april 2024. Dette vil få store negative konsekvenser i form av enda færre får støtte, samt fall i ytelsene til vanskeligstilte eldre. Pensjonistforbundet mener det i første omgang er nødvendig å opprettholde den midlertidige strømstøtten. Deretter bør satsene økes for å styrke sikkerhetsnettet for de eldre som befinner seg i en økonomisk utfordrende bo- og livssituasjon.

Nedgang i antall mottakere og økt avslag

Pensjonistforbundet peker på en bekymringsfull nedgang i antall eldre som mottar bostøtte, fra 34 000 i 2010 til bare 19 000 i 2023 (diagram 1). Avslagsprosenten har også økt betydelig siden 2010, fra 17,9 prosent til 25,6 prosent for 2023.

Kilde: Husbankens statistikk Merk: For 2020 ble det innført ekstraordinært koronatiltak (500 mill. kr), og fra des. 2021 strømstøtte, som har høynet inntektsgrensen midlertidig.

Behovet for støtte og dekning av boutgifter

Pensjonistforbundet ser ikke at nedgangen i antall eldre bostøttemottakere reflekterer et avtakende behov for støtte blant eldre. Antallet aleneboende minstepensjonister er omtrent som i 2010, mens andelen aleneboende pensjonister under EUs fattigdomsgrense har økt fra 70 prosent for 2010 til

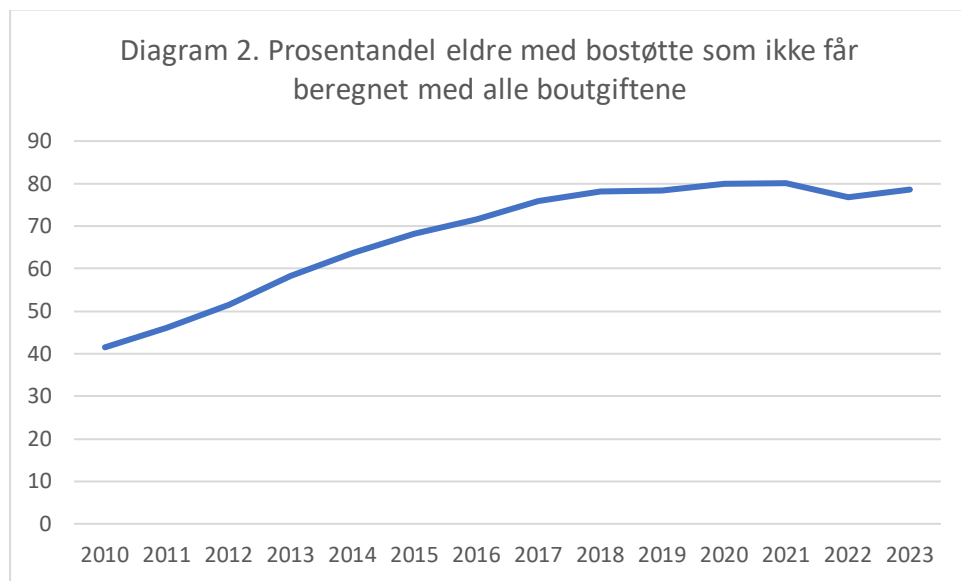
77,5 prosent for 2021.¹ 94 prosent av de over 67 år som fikk bostøtte i 2023 var enslige.² Andelen alderspensjonister med lavinntekt (EU60) som fikk bostøtte sank fra 20 prosent for 2012 til 12,7 prosent for 2022.³

SIFOs rapport *Utsatte grupper i dyrtiden - Husholdenes økonomiske trygghet i august 2023*, viser at 40 prosent av pensjonisthusholdninger med inntekter under 400.000 kroner havner i kategorien «slitere» eller «ille ute». Det vil si at de misligholder eller står i fare for å misligholde boutgifter, og at situasjonen er vesentlig forverret siden 2021.⁴

Stadig mindre av boutgiftene tas med i beregningen

Taket for bostøtte har krympet i relasjon til bokostnadene. I 2010 ble støtten til 41,5 prosent av alle søknadene beregnet på bakgrunn av alle de faktiske boutgiftene, men tallet har i dag økt til 78,5 prosent (diagram 2). Dette er resultatet av en alarmerende trend hvor boutgiftstaket ikke holder tritt med den faktiske utviklingen i kostnadene ved å opprettholde en rimelig levestandard.

Bostøtten beregnes på bakgrunn av differansen mellom godkjente boutgifter og en egenandel. Differansen multipliseres med angitt dekningsgrad (73,7 %). Denne dekningsgraden bør være 100%, og at denne parameteren gjør ordningen vanskelig å forstå for mottakerne. Pensjonistforbundet mener mer av de eldres boutgifter i langt større grad må beregnes av faktiske bokostnader, og fraråder også mot at dekningsgrad brukes som kontrollmekanisme for bevilgninger.

Kilde: Husbankens statistikk

Lavere dekningsgrad medfører at flere mottakere må dekke en større andel av boutgiftene gjennom andre inntektskilder eller vurdere å flytte til rimeligere boliger. Denne trenden kommer tydelig til syne gjennom økningen i andelen eldre i privat leie, særlig fra 2010 til 2023 (diagram 3).

Endringer i Eieforhold

¹ Kilde: SSB, Statistikkbanken <https://www.ssb.no/statbank/table/12599/tableViewLayout1/> og [Andel med lavinntekt, EU-skala 60 prosent](#)

² Husbankens statistikk

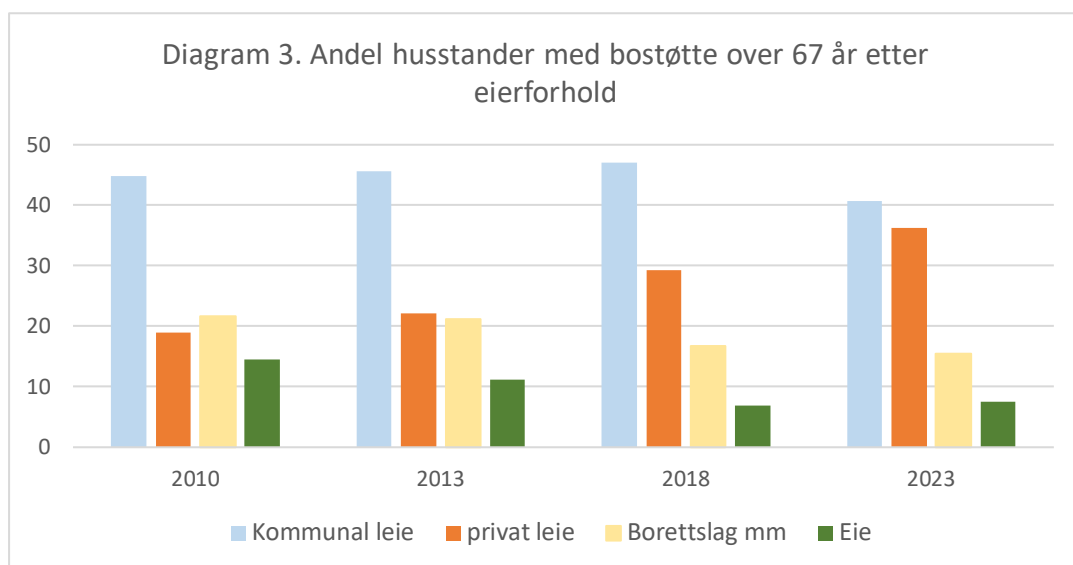
³ SSB, Tabell 12598: *Indikatorer for økonomisk utsatthet blant ulike lavinntektsgrupper (prosent), etter gruppe, populasjon, statistikkvariabel og år*, <https://www.ssb.no/statbank/table/12598/tableViewLayout1/>

⁴ [SIFO-rapport](#), *Utsatte grupper i dyrtiden - Husholdenes økonomiske trygghet i august 2023*

Eieforholdet blant bostøttemottakerne har også endret seg betydelig, med en økning i privat leie fra 19 prosent i 2010 til 36 prosent i 2023, og en tilsvarende reduksjon i andelen eiere fra 36 prosent til 23 prosent (diagram 3). Dette reiser spørsmål om en økt likningsverdi har presset boligeiere forbi inntektsgrensen, og om færre eldre får tilgang til boliger med god standard.

- En synkende andel eldre mottakere av bostøtte har egen bolig.
- Andelen privat leie har økt sterkt blant mottakerne over 67 år.
- Svært få eldre med egen bolig mottar bostøtte
  - Om lag 1600 mottakere med eid bolig i 2023
  - Om lag 5600 mottakere med eid bolig i 2010

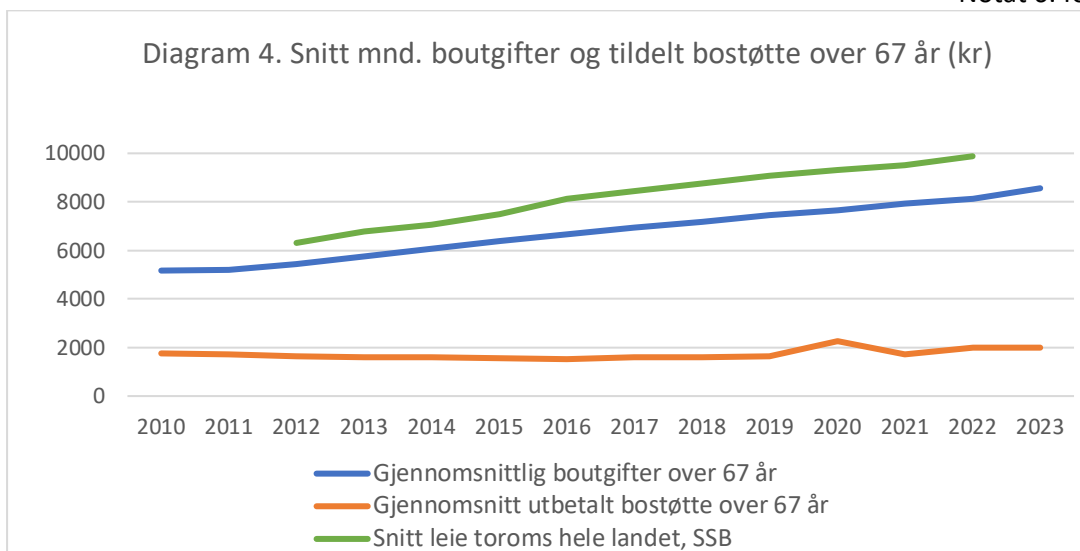

Kilde: Husbankens statistikk

Bostøtte synker

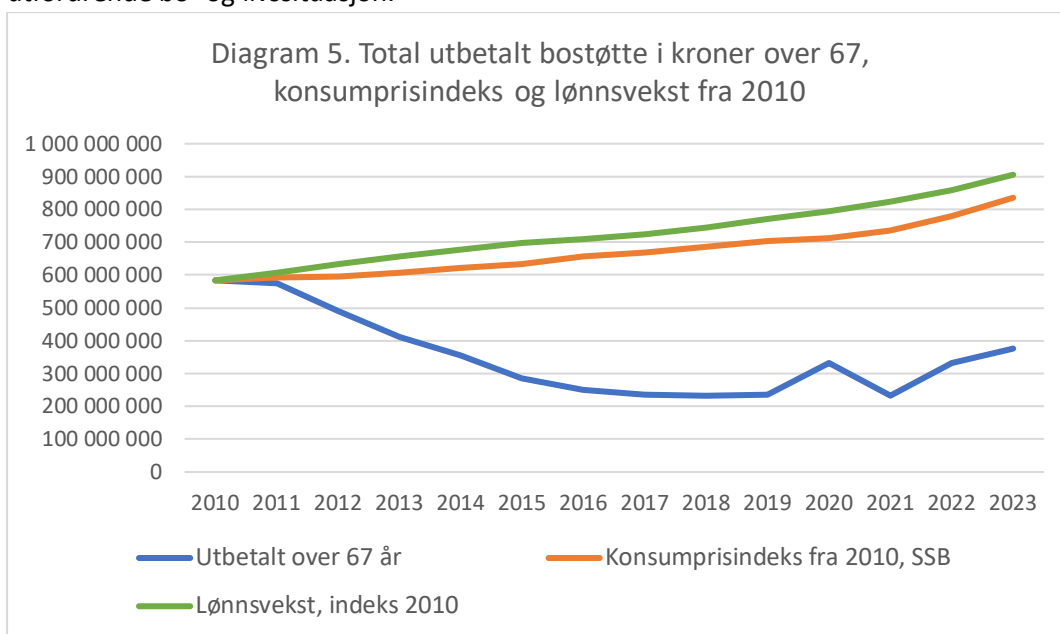
Gjennomsnittlig bostøtte til eldre har sunket i forhold til lønns- og boligprisveksten siden 2010 (diagram 4).

Støtten dekker nå kun 23 prosent av beregnede boutgifter, sammenlignet med 33 prosent i 2010. Denne nedgangen virker til en marginalisering av eldre bostøttmottakere, som kan være nødt til å akseptere lavere livs- og boligstandard.

Kilde: Husbankens statistikk og SSB, Leiemarkedsundersøkelsen

Fallet i samlede utbetaling av bostøtte til eldre er betydelig i forhold til lønns- og prisveksten siden 2010 (diagram 5). Dette skyldes både reduserte ytelser og en nedgang i antall mottakere. Fra og med april 2024 vil regjeringen fjerne den ekstra strømsatsen fra bostøtten, noe som forventes å få alvorlige konsekvenser i form av lavere ytelser og økt utestengelse fra ordningen. For å sikre at folk ikke faller utenfor, er det i første omgang nødvendig å opprettholde den midlertidige ordningen. Deretter bør satsene økes for å styrke sikkerhetsnettet for de eldre som befinner seg i en økonomisk utfordrende bo- og livssituasjon.

Kilde: Husbankens statistikk, SSBs KPI-kalkulator. Merk: For 2020 ble det innført ekstraordinært koronatiltak (500 mill. kr), og fra des. 2021 strømsøtte, som høyner inntektsgrensen midlertidig fra 2022. Støtte fjernes fra april 2024.

Den totale tildelte bostøtten til eldre har nominelt gått fra 583 millioner kroner i 2010 til 377 millioner kroner for 2023. I mellomtiden har bo- og levekostnader økt sterkt. Dette har skapt en bekymring for at eldre som mottakergruppe, og reiser spørsmål om hvorfor de eldre nedprioriteres som gruppe.

Oppfordring: Pensjonistforbundet ber om en betraktelig bedring for en sårbar gruppe eldre. Vi oppfordrer regjeringen om en tydelig satsning i bostøtten for denne gruppen, slik at tilgjengelighet og dekningsgraden av boutgiftene for de over 67 år får et kraftig løft. Ytelsene må opp til 2010-nivået, medregnet bokostnads- og lønnsveksten i perioden.

I tillegg må den ekstra strømstøtten videreføres og så innarbeides i det alminnelige støttegrunnlaget. Formuesbegrensningen som ligger i dagens bostøtteordning må vurderes på nytt, slik at eldre som eier bolig ikke utestenges. Inntektsgrensene og boutgiftstaket må sikres i tråd med reelle utgifter.

Pensjonistforbundet er medlem av [Bostøttealliansen](#), og stiller seg ellers bak deres krav om en generell, kraftfull styrking og fornyelse av bostøtteordningen.